

Gospodarsko statusno pravo

Višji predavatelj

Mag. Niko Abrahamsberg

Viri za študij:

- Niko Abrahamsberg: Gospodarsko statusno pravo; FU Ljubljana 2004 in v skripta navedeni zakoni.
- Š. Ivanko in M. Kocbek: Korporacijsko pravo; GV Ljubljana 2003 ali,
- Š. Ivanko in M. Kocbek: Pravo družb; UI. RS Ljubljana 2001 ali
- Bohinc, Bratina, Pivka: Pravo gospodarskih družb, FDV Ljubljana 1999 in kasnejše izdaje

Gospodarsko pravo in njegovo mesto v pravni strukturi

- Gospodarsko pravo sestavljajo pravne norme, ki urejajo položaj gospodarskih subjektov, njihove pravice in obveznosti
- Sistemizacija prava:
 - Dihotomija prava:
 - javno in zasebno
 - materialno in procesno
 - nacionalno in mednarodno
 - Tradicionalne pravne panoge:
 - ustavno pravo,
 - upravno pravo,
 - delovno pravo,
 - kazensko pravo,
 - mednarodno pravo.
 - civilno pravo (osebno pravo, stvarno pravo, obligacijsko pravo, rodbinsko in dedno pravo, **trgovinsko ali gospodarsko pravo**)

Nastanek in razvoj trgovinskega prava

- 5 in 6 stoletje pr.n.š. trgovino urejajo posamezne pravne norme grške države Atene;
- Rimsko pravo ne pozna posebnih norm za trgovce, za vse velja civilno pravo;
- Razvoj obrti in trgovine povzroči nastanek prava trgovcev (subjektivni kriterij) 16, 17, 18 stoletje;
- Po francoski revoluciji 1807 prvi trgovinski zakonik (objektivni kriterij);
- Sodobno trgovinsko oziroma gospodarsko pravo

Razvoj gospodarskega prava pri nas

- 1863 Avstrijski trgovinski zakonik
- 1937 Trgovinski zakonik Kraljevine Jugoslavije
- 1946 Temeljni zakon o državnih gospodarskih podjetjih
- 1950 Temeljni zakon o upravljanju državnih gospodarskih podjetij po delovnih kolektivih
- 1965 Temeljni zakon o podjetjih
- 1976 Zakon o združenem delu
- 1988 Zakon o podjetjih
- 1993 Zakon o gospodarskih družbah
- 2004 Vstop Slovenije v EU in veljavnost prava EU

Viri gospodarskega prava

- Državni viri:
 - Ustava 1991
 - Zakoni
 - Lex generalis (Zakon o gospodarskih družbah)
 - Lex specialis (Zakon o bančništvu, Zakon o obrti, Zakon o sodnem registru,...)
 - Podzakonski akti
 - Uredbe, pravilniki
 - Avtonomni viri
 - Statuti
 - Statusne pogodbe

- Nadnacionalni viri EU
 - Ustanovitvene pogodbe -Rimska pogodba 1957, Maastricht 1992, Amsterdam 1997
 - Uredbe EU (EGIZ, SE)
 - Direktive EU (1. publicitetna, 2. kapitalska, 3. o združitvah in 6. o delitvah, 4.bilančna, 7. o konsolidiranih bilancah in 8. revizijska, 11.o podružnicah, 12. o enoosebnih družbah, 13 o prevzemih)

- Mednarodni viri

Status gospodarskih subjektov

- Sociološki status
- Pravni status:

Pravni status je s pravnimi normami zagotovljena lastnost osebe (fizične ali pravne), da lahko nastopa kot pravni subjekt v pravnih razmerjih. Iz statusa izhajajo določene pravice in obveznosti oseb.

- Sistemsko okolje podjetja:
 - Okolje, sistem, element
 - Država in družbeno regulativni status
 - Funkcionalni družbeni podsistemi (gospodarski, vzdrževalni, prilagojevalni in upravno-politični)
 - Trg in premoženjskopravni status

Država in gospodarski subjekti

Normativna dejavnost države

- Numerus clausus pravnoorganizacijskih oblik
- Pogoji za ustanavljanje in poslovanje podjetij
- Vastvo gospodarskih subjektov in pravic
- Varstvo javnih koristi
- Varstvo proste konkurence

Zagotavljanje razmer za uspešno delovanje gospodarstva

- Gospodarske javne službe
 - Javna podjetja
 - Zasebna podjetja s koncesijo
 - Gospodarski javni zavodi
 - Režijski obrat
 - Vlaganje javnega kapitala
- Negospodarske javne službe
 - Javni zavodi

Registracija gospodarskih subjektov

- **Vrste registrov:** sodni register, poslovni register
- **Sodni register:** pojem, naloge in organiziranost
 - Načela registrskega prava
 - Javnosti
 - Publicitete
 - Obveznosti
 - Ažurnosti
 - Zaupanja
 - Postopek registracije
 - Konstitutivni in obvestilni vpisi

Vpliv države, oziroma Evropske unije na trg

- Spodbujanje gospodarstva s kreditiranjem, premijami, subvencijami
- Zaščita domačih podjetij z carinsko, uvozno in izvozno politiko
- Davčna politika
- Vpliv blagovnih rezerv na trg in gospodarstvo
- Javna naročila
- Nadzor cen
- Standardi kakovosti

Reševanje sporov med gospodarskimi subjekti

- Redno sodstvo
 - Stvarna pristojnost
 - Krajevna pristojnost
 - Pravdni in nepravdni postopek
- Arbitraže
 - Stalne in ad hoc arbitraže
 - Arbitražna klavzula
 - Arbitražna odločba je dokončna in izvršljiva

Trg in gospodarski subjekti

- Splošno o trgu in položaju podjetij na trgu
- Nacionalni, regionalni in svetovni trg
 - Opredelitev nacionalnega trga
 - Enoten evropski trg
 - Prost pretok blaga
 - Prost pretok storitev
 - Prost pretok kapitala
 - Prost pretok ljudi
 - Monetarna politika in denarna unija
 - Skupna trgovinska in zunanjetrgovinska politika
 - Skupna kmetijska in ribiška politika
 - Skupna transportna politika
 - Varstvo konkurence

Poslovanje domačih in tujih podjetij na trgu

- Konkurenca, varstvo poslovnih skrivnosti in prepoved konkurence
- Promet blaga in storitev s tujino
- Pogodbeno povezovanje domačih in tujih podjetij
- Institucionalno povezovanje
 - Tuja podjetja
 - Podružnice tujih podjetij

Omejevanje konkurence

- Urad za varstvo konkurence
- Omejevanje konkurence s sporazumi
- Zloraba prevladujočega položaja
- Koncentracije podjetij
- Omejevanje trga z oblastnimi akti in dejanji

Nedopustna ravnanja na trgu

- Poslovni običaji
- Nelojalna konkurenca
- Dampinški in subvencioniran uvoz

Varstvo potrošnikov

- opredelitev, položaj potrošnika in organizacije potrošnikov na trgu
- urad za varstvo potrošnikov
- odgovornost proizvajalca za izdelek
- oglaševanje blaga in storitev
- garancija za brezhibno delovanje stvari
- pogodbeni pogoji
- prodaja blaga in opravljanje storitev

Podjetje

- Organizacijski, ekonomski in pravni pojem podjetja
- Podjetniške teorije
 - Teorija namembnega premoženja
 - Teorija institucionalizacije in osamosvajanje podjetja
 - Teorija podjetja kot interesne skupnosti in korporacijsko upravljanje

Vrste gospodarskih družb glede na položaj družbenikov

- Osebne družbe:
 - Družba z neomejeno odgovornostjo
 - Komanditna družba
 - Tiha družba

- Kapitalske družbe:
 - Delniška družba
 - Evropska delniška družba
 - Komanditna delniška družba
 - Družba z omejeno odgovornostjo

Po velikosti delimo družbe oz. podjetja na:

- Mikro družbe ne presegajo dveh od navedenih meril:
 - povprečno ne zaposlujejo več kot 10 oseb
 - čisti prihodki od prodaje ne presegajo **2.000.000 evrov**
 - vrednost aktive ne presega **2.000.000 evrov**
- Male družbe ne presegajo dveh od navedenih meril:
 - povprečno ne zaposlujejo več kot 50 oseb
 - čisti prihodki od prodaje ne presegajo **7.300.000 evrov** (1.700.000.000 sit)
 - vrednost aktive ne presega **3.650.000 evrov** (850.000.000 sit)
- Srednje družbe, ki ne presegajo dveh od navedenih meril:
 - povprečno ne zaposlujejo več kot 250 oseb
 - čisti prihodki od prodaje ne presegajo **29.200.000 evrov** (6.800.000.000 sit)
 - vrednost aktive ne presega **14.600.000 evrov** (3.400.000.000)
- Velike družbe
 - Banke, zavarovalnice in nadrejene družbe (družbe matere) vedno štejemo za velike družbe

Splošno o ustanavljanju podjetij

- Sistemi ustanavljanja
- Ustanovitelji
- Pogoji za ustanovitev posameznih družb
- Postopek ustanovitve
 - Akt o ustanovitvi
 - Transakcijski račun
 - Vpis v sodni oziroma v poslovni register

Pravna subjektiviteta gospodarskih družb

- Fizična in pravna oseba
- Teorije o pravni osebi
 - Teorija fikcije
 - Teorije o realnosti pravnih oseb
 - Teorije, ki zanikajo pravno osebo
 - Normativna teorija pravne osebe
- Novejši pojavi v razvoju pravne osebe
 - Razenotenje pravne osebe
 - Diferenciacija poslovne sposobnosti
 - Spregled pravne osebnosti
- Pravna in poslovna sposobnost gospodarskih družb

Zastopanje gospodarske družbe

- Splošno o zastopanju
- Zakoniti zastopniki
 - Skupno in posamično zastopanje
- Pooblaščenci
 - generalno in posebno pooblastilo
- Prokuristi
 - Skupno in posamično zastopanje
- Zastopniki iz zaposlitve
- Zastopanje kot dejavnost

Odgovornost

- Nastanek obveznosti in odgovornost
- Vrste odgovornosti
- Odgovornost gospodarskih družb
 - Neomejena in omejena solidarna odgovornost
 - Neomejena in omejena subsidiarna odgovornost
- Odgovornost organov kapitalskih družb
- Odgovornost ustanoviteljev
- Odgovornost ob statusnih spremembah

Dejavnost

- **Opredelitev in določitev dejavnosti**
 - Standardna klasifikacija dejavnosti (področja, oddelki, skupine razredi)
- **Splošni pogoji za opravljanje dejavnosti:**
 - Statusna organiziranost
 - Registracija dejavnosti
 - Prekoračitev registrirane dejavnosti
- **Posebni pogoji : tehnični, higienski, sanitarni, kadrovski, varstva pri delu ...**

Sedež

- Določitev, registracija in pomen sedeža
- Sedež podružnice
- Prenos sedeža SE v drugo državo
 - predlog prenosa sedeža in ponudba za prevzem delnic
 - objava prenosa (2.meseca pred skupščino)
 - prijava prenosa v RS

Firma

- Pojem in gospodarski pomen
- Sestavine firme
 - Ime osebnih in kapitalskih družb
 - Označba dejavnosti
 - Označba statusne oblike
 - Dodatne sestavine
- Posebna pravila glede sestave firme
- Načela firmskega prava
 - Resničnosti
 - Obveznosti
 - Enotnosti
 - Izključnosti
 - Spremenljivosti
- Varstvo firme
 - Javnopravno varstvo
 - Civilnopravno varstvo

Podjetnik

- Podjetnik je fizična oseba, ki organizira oziroma opravlja pridobitno dejavnost na trgu.
- Spremembe pri dojetanju podjetništva in podjetnika
- Status samostojnega podjetnika
 - Ustanovitev- vpis v poslovni register (AJPES)
 - Nastopanje v pravnem prometu in odgovornost
 - Smiselna uporaba določb o dejavnosti, firmi, sedežu, podružnici, prokuri, poslovni skrivnosti.
 - Vodenje poslovnih knjig
- Prenehanje in statusno preoblikovanje v kapitalsko družbo

Družba z neomejeno odgovornostjo

- Družba z neomejeno odgovornostjo je osebna družba dveh ali več oseb, ki odgovarjajo za obveznosti družbe z vsem svojim premoženjem.
- Zgodovinski nastanek in njene značilnosti
- Ustanovitev družbe
 - Ustanovitvena pogodba , pogodbeni svoboda
 - Ustanovitveni kapital in vložki družbenikov, transakcijski račun
 - Vpis v sodni register

Položaj družbenikov v d.n.o.

- Razmerja, pravice in obveznosti družbenikov
 - Poslovanje, odvzem in odrek pravici do poslovanja
 - Poročanje in obračun sklenjenih poslov
 - Nadzor, skrbnost in odgovornost družbenika za škodo
 - Ugotavljanje in delitev dobička oz. izgube
 - Izstop, izključitev in izločitev družbenika ter obračun premoženja
- Razmerja do tretjih oseb
 - Zastopanje družbe
 - Odgovornost za obveznosti družbe
 - Zastaranje terjatev

Prenehanje d.n.o.

- S potekom časa, za katerega je bila ustanovljena
- S sklepom družbenikov
- Z odpovedjo pogodbe o ustanovitvi družbe
- S smrtjo ali prenehanjem družbenika
 - Nadaljevanje družbe z dediči
- Če se število družbenikov zmanjša pod dva
 - Nadaljevanje dejavnosti kot samostojni podjetnik
- Na podlagi sodne odločbe
- S stečajem
- V drugih primerih določenih z zakonom

Komanditna družba

- Komanditna družba je družba dveh ali več oseb, v kateri najmanj en družbenik odgovarja za obveznosti družbe z vsem svojim premoženjem (KOMPLEMENTAR), medtem ko najmanj en družbenik za obveznosti družbe ne odgovarja (KOMANDITIST).
- Nastanek in pomen družbe,
- Ustanovitev, poslovanje, zastopanje, odgovornost,
- Položaj, pravice in obveznosti komanditista (vpis in vplačilo deleža, pravica do nadzora, pravica do dobička in pokrivanje izgube)
- Smrt komanditista

Komanditna družba kot dvojna družba

- Dvojna družba je komanditna družba, v kateri je edini komplementar družba, v kateri ni osebno odgovornih družbenikov (kapitalske družbe), oziroma so vsi komplementarji take družbe.
- Dvojna družba je lahko tudi d.n.o.

Tiha družba

- Nastanek in pomen družbe
- Položaj družbe v razmerju do tretjih oseb (ni pravna oseba, nima svoje firme, nosilec tihe družbe)
- Položaj, pravice in obveznosti tihega družbenika (pravica do obveščeniosti in nadzora, pravica do dobička in pokrivanje izgube)
- Prenehanje družbe
 - S potekom časa
 - S sporazumom med nosilcem in tihim družbenikom
 - Z opustitvijo dejavnosti nosilca
 - S smrtjo oz. prenehanjem nosilca, razen če pogodba ne določa drugače
 - Z odpovedjo tihega družbenika
 - Na podlagi sodne odločbe

Delniška družba

- Delniška družba je kapitalska družba, ki ima osnovni kapital razdeljen na delnice. Za svoje obveznosti odgovarja upnikom z vsem svojim premoženjem, delničarji za obveznosti družbe ne odgovarjajo
- Zgodovinski razvoj in pomen delniške družbe
 - Koncentracija kapitala (banka Sv. Jurija v Genovi 1407, 17. stoletje-čezmorske kolonijalne družbe-Nizozemska, Anglija, Francija)
 - Delniške družbe z razpršenim lastništvom
 - Delniške družbe velikih delničarjev

Delnice in drugi vrednostni papirji

- Vrste vrednostnih papirjev
 - Javni in zasebni
 - Kratkoročni in dolgoročni
 - Dolžniški in lastniški
- Dolžniški ali obligacijski vrednostni papirji
 - Izdajatelj se zavezuje izpolniti obveznost zapisano na vrednostnem papirju (obveznice, komercialni zapisi, menice, čeki)
- Lastniški vrednostni papirji
 - Vrednostni papirji s stvarnopravnimi pravicami (skladiščnica, nakladnica, prenosni tovorni list)
 - Korporacijski ali članski vrednostni papir-delnica

Delnica in vrste delnic

- Delnica je vrednostni papir, ki imetniku zagotavlja članske in premoženjske pravice
 - Materializirane delnice (plašč, kuponska pola in talon)
 - Nematerializirane delnice so izjava izdajatelja, ki je vpisana v centralni register klirinško depotne družbe, s katero se zavezuje, da bo izpolnil obveznost iz delnice osebi, ki je kot zakoniti imetnik vpisana v centralni register
- Vrste delnic
 - Delnice z nominalnim zneskom in kosovne delnice
 - Imenske in prinosniške delnice
 - Navadne in prednostne delnice
 - prednostne kumulativne in participativne delnice
 - Razredi in rodovi delnic

Pravice in obveznosti delničarjev

- Vpis in vplačilo delnice
- Članske pravice
 - Pravica glasovanja na skupščini
 - Pravica do obveščnosti
 - Načelo enakega obravnavanja delničarjev
 - Pravice manjšinskih delničarjev
 - Pravica izpodbijati sklepe in ukrepe organov
- Premoženske pravice:
 - Pravica do razpolaganja z delnico
 - Pravica do dividende
 - Pravica do prednostnega nakupa novih emisij delnic
 - Pravica do likvidacijskega deleža

Ustanovitev delniške družbe

- Postopna ali sočasna ustanovitev
- Osnovni kapital, minimalni osnovni kapital 25.000 evrov, premoženje družbe
 - Povečanje oz. zmanjšanje osnovnega kapitala
- Eden ali več ustanoviteljev
- Statut delniške družbe določa:
 - Ime in prebivališče oz. firmo in sedež ustanovitelja
 - Firma, sedež in dejavnost d.d.
 - Osnovni kapital in opredelitev vrste in števila delnic
 - Sistem upravljanja in sestava organov vodenja in nadzora
 - Oblika in način objav, pomembnih za družbo in delničarje
 - Čas trajanja in način prenehanja d.d.

Sočasna (*simultana*) ustanovitev

- Prevzem in vplačilo delnic (vsaj tretjino sestavljajo delnice, ki se vplačajo v denarju in mora biti vplačano vsaj 25% pred vpisom v register)
- Ustanovitelji imenujejo prvi nadzorni svet ali upravni odbor
- Ustanovitelji pripravijo ustanovitveno poročilo
- Organi d.d. in v določenih primerih revizorji preverijo ustanovitev
- Vpis v sodni register

Postopna (sukcesivna) ustanovitvev

- Ustanovitelji sprejmejo statut, objavijo prospekt in prevzamejo del delnic
- Rok za vpisovanje delnic ne sme biti daljši od 3 mesec – neuspeli vpis delnic
- Sklic skupščine najkasneje v 2 mesecih - sklepčnost in neuspešen sklic
- Ustanovna skupščina
 - Preberejo poročila ustanoviteljev in revizorjev
 - Ugotovijo ali so vpisane in prevzete vse delnice
 - Ugotovijo ali so stvarni vložki na razpolago družbi
 - Potrdijo ustanovitvene stroške
 - Izvolijo organe
- Vpis v sodni register

Poustanovitev

- Če družba z ustanovitelji ali velikimi delničarji(nad 10%) sklene pogodbo s katero pridobi stvari ali pravice, ki dosegajo najmanj desetino osnovnega kapitala gre za poustanovitev.
- Pogodba mora biti pisna
- Uprava izdelava pisno poročilo
- Pogodbo pregleda revizor
- Nadzorni svet na podlagi poročila uprave in revizorja sestavi pisno poročilo
- Skupščine sprejme sklep o soglasju za sklenitev pogodbe o poustanovitvi

Upravljanje in organi delniške družbe

- Dvotirni sistem upravljanja
 - Skupščina, nadzorni svet, uprava
- Enotirni sistem upravljanja
 - Skupščina, upravni odbor
- Imenovanje in mandatna doba (do 6 let)
- Omejitve glede imenovanja osebe, ki:
 - Je že član drugega organa te družbe
 - Je bila pravnomočno obsojena za določena kazniva dejanja (gospodarstvo, delovna razmerja, pravni promet, premoženje, okolje)
 - Ji je bil izrečen varnostni ukrep
 - Je bila obsojena na plačilo odškodnine zaradi stečajnega postopka

Uprava

- Uprava vodi, zastopa in predstavlja d.d. samostojno in na lastno odgovornost
- Imenovanje in sestava
- Obveznosti do skupščine in nadzornega sveta
 - Sklicuje skupščino, pripravlja in izvaja sklepe in ukrepe, ter pogodbe in druge akte iz pristojnosti skupščine
 - Nadzornemu svetu poroča o načrtovani poslovni politiki, donosnosti družbe, poteku poslov pomembnih za plačilno sposobnost, donosnost in finančno stanje družbe
- Odpoklic uprave
 - Če huje krši obveznosti, ni sposoben voditi poslov, mu skupščina izreče nezaupnico in iz ekonomsko-poslovnih razlogov.

Nadzorni svet

- Sestava, izvolitev in odpoklic
 - Sestavo in pogoje določa zakon in statut
 - NS izvoli predsednika in namestnika
 - Član ne more biti
 - Član uprave ali upravnega odbora odvisne družbe
 - Član uprave druge družbe v katere NS je član uprave te družbe
 - Prokurist ali pooblaščenec te družbe
 - Član NS ali UO v že treh družbah
- Pristojnosti
 - Nadzoruje vodenje poslov
 - Pregleduje dokumentacijo, blagajno, vrednostne papirje, zaloge ...
 - Potrjuje letno poročilo
 - Lahko skliče skupščino
 - Predsednik zastopa družbo v pravnih zadevah zoper upravo
- Komisije nadzornega sveta (revizijska, za imenovanja, za prejemke)

Upravni odbor

- Vodi družbo in nadzoruje izvajanje poslov
- Analogna uporaba določb o upravi in nadzornem svetu
- Izvršilna funkcija – izvršni direktorji
 - Vodenje tekočih poslov
 - Zastopanje in vpisi v register
 - Vodenje poslovnih knjig
 - Sestava letnega poročila
- Nadzorna funkcija

Skupščina delniške družbe

- Skupščina odloča o:
 - sprejetju letnega poročila
 - o uporabi bilančnega dobička
 - o podelitvi razrešnice upravi in nadzornemu svetu
 - o imenovanju revizorja
 - o povečanju oziroma zmanjšanju osnovnega kapitala
 - imenovanju in odpoklicu članov nadzornega sveta oz. upravnega odbora
 - o spremembah statuta
 - o statusnem preoblikovanju in prenehanju družbe
 - o drugih zadevah določenih v statutu v skladu z zakonom

Skupščina delniške družbe

- Sklic skupščine:
 - Skupščino skliče uprava, izjemoma nadzorni svet ali manjšina delničarjev
 - Skliče se vsaj en mesec pred zasedanjem
 - Objavi se dnevni red in predlogi sklepov
 - Delničarji lahko podajo nasprotne predloge v enem tednu po sklicu
 - Uprava v 12 dneh po sklicu sporoči dnevni red, nasprotne predloge delničarjev in svoja mnenja finančnim organizacijam, združenjem delničarjem in delničarjem, ki to zahtevajo

Skupščina delniške družbe

- Zakon za sklepčnost in veljavnost sklepov ne predvideva kvoruma
- Za sprejetje skupščinskih sklepov je potrebna večina oddanih glasov delničarjev, razen če zakon ali statut ne določa drugače
 - Statutarna omejitev glasovalne pravice
 - Glasovanje prek finančnih in drugih organizacij
- Sklepi se potrdijo v notarskem zapisniku, ki ga mora uprava v 24 urah poslati registrskemu sodišču
- Ničnost in izpodbojnost sklepov skupščine
- Izključitev oziroma izstop manjšinskih delničarjev

Delniška družba preneha

- S potekom časa za katerega je bila ustanovljena
- Če skupščina sprejme sklep o prenehanju
- Če uprava ne deluje več kot 12 mesecev
- Če kapital družbe pade pod minimalni osnovni kapital
- Če sodišče ugotovi ničnost vpisa
- Na podlagi sodbe
- Če se združi s kakšno drugo družbo
- Zaradi stečaja

Komanditna delniška družba

- Komanditna delniška družba je kapitalska družba pri kateri najmanj en družbenik odgovarja za obveznosti družbe z vsem svojim premoženjem (KOMPLEMENTAR), KOMANDITNI DELNIČARJI, pa za obveznosti družbe ne odgovarjajo.
- Ustanovitev
 - Osnovni kapital, delnice in deleži
- Upravljanje in organi
 - Uprava in položaj komplementarjev
 - Skupščina in omejitve pravice glasovanja
 - Komanditni delničarji in odbor kom.delničarjev

Družba z omejeno odgovornostjo

- Razvoj in pomen družbe
- Družba z omejeno odgovornostjo je kapitalska družba, katere osnovni kapital sestavljajo osnovni vložki družbenikov.
- Vsak družbenik ima ob ustanovitvi en osnovni vložek, vložki pa so lahko različni
- Družbeniki za obveznosti družbe ne odgovarjajo

Ustanovitev družbe z omejeno odgovornostjo

- Družbo ustanovi ena ali več oseb s sklenitvijo pogodbe v notarski obliki, ali na obrazcu v pisni ali elektronski obliki (VEM)
- Minimalni osnovni kapital 7500 evrov (2.100.000 sit), osnovni vložek najmanj 50 evrov (14.000)
 - Pred prijavo za vpis v register mora vsak družbenik zagotoviti vsaj eno četrtno osnovnega vložka, vrednost vseh zagotovljenih vložkov pa mora znašati najmanj 7500 evrov
- Poročilo ustanoviteljev o stvarnih vložkih
- Poslovodja prijavi družbo za vpis v register pri registerskem organu ali na točki VEM

Obveznosti in pravice družbenikov

- Obveznost vplačila deleža, naknadna vplačila, ohranjanje osnovnega kapitala
- Premoženske pravice
 - Razpolaganje s poslovnim deležem(odsvojitev, pridobitev, delitev, dedovanje)
 - Pravica do udeležbe na dobičku
 - Pravica do likvidacijskega deleža
 - Pravica do drugih ugodnosti
- Članske pravice
 - Glasovalna pravica
 - Pravica do informacij in vpogleda v poslovne knjige
 - Tožba družbenika (actio pro socio)
 - Izstop oz. izključitev družbenika(odpoved pogodbe, tožba na izstop oz. izključitev)
 - Prenehanje poslovnega deleža in izplačilo v treh oziroma šestih letih

Upravljanje družbe

- Skupščina
 - Sklic in dnevni red s priporočenim pismom najmanj 25 dni pred zasedanjem
 - Sklepčnost, naknaden sklic in sprejemanje sklepov brez skupščine
 - Pravice manjšinskih družbenikov (10%)
- Nadzorni svet
- Poslovodja
 - Imenovanje in odpoklic
 - Uporaba določb o delniški družbi

Posebnosti enoosebne družbe

- Položaj edinega družbenika
- Vplačilo osnovnega kapitala pred vpisom v register
- Vodenje knjige sklepov
- Pisne pogodbe za posle med družbenikom in družbo

Prenehanje družbe

- Če poteče čas za katerega je bila ustanovljena
- Če tako sklenejo družbeniki $\frac{3}{4}$ glasov
- Če se osnovni kapital zniža pod minimalni kapital
- Če sodišče ugotovi ničnost vpisa
- S sodno odločbo
- Z združitvijo
- S stečajem

Povezane družbe

- So pravno samostojne družbe, ki so med seboj povezane na podlagi kapitalske ali proizvodne povezanosti ali obojega. Zaradi povezanosti se med družbami vzpostavljajo razmerja odvisnosti, ki omejujejo njihovo upravljaljsko in ekonomsko samostojnost.
- Ekonomski vidiki integracij
 - Horizontalne povezave
 - Vertikalne povezave
 - Diagonalne povezave
 - Kapitalske povezave

Pravni vidiki integracij

- Neenotnost ureditve v Evropi
- Pojemovna neenotnost
- Medsebojno proizvodno oziroma kapitalsko povezane družbe
- Obvladujoče in odvisne družbe
- Položaj manjšinskih delničarjev in upnikov v povezanih družbah

Povezane družbe- kapitalске povezave

- Kapitalска udeležba
 - Holding, je družba z večinskim deležem v drugih pravno samostojnih družbah
- Vzajemno kapitalско udeležene družbe
 - Dolžnost obveščanja in objave udeležbe
 - Sankcija- družba ne more uresničevati nobenih članskih in premoženjskih pravic
- Vzajemno (kapitalско udeležene) povezane družbe
 - Ne morejo druga v drugi uresničevati več kot 25 % članskih oz. premoženjskih pravic
- Vključena družba

Proizvodne, institucionalne povezave- dejanski koncern

- Ekonomsko enotno podjetje in enotno vodstvo
- Družba mati uveljavlja svoj vpliv na podlagi večinske udeležbe v družbah hčerah
- Obvladujoča družba ne sme uporabiti svojega vpliva za to, da bi prikrajšala odvisno družbo
 - Nadomestiti prikrajšanje in povrniti škodo
 - Poslovodstvo odvisne družbe mora sestaviti poročilo o razmerjih z obvladujočo družbo
 - Odgovornost organov vodenja in nadzora

Proizvodne, institucionalne povezave – pogodbeni koncern

- Družba mati uveljavlja svoj vpliv na podlagi pogodbe o obvladovanju
 - Soglasje skupščine hčere za sklenitev pogodbe
 - Primerno nadomestilo oz. odpravnina zunanjim delničarjem
 - Vpis pogodbe v sodni register
- Družba mati ima pravico dajati navodila za vodenje poslov družbe hčere
- Družba mati mora hčeri poravnati letno izgubo
- Odgovornost organov vodenja in nadzora
- Druge podjetniške pogodbe
- **KONCERN Z RAZMERJEM ENAKOPRAVNOSTI**

Statusno preoblikovanje gospodarskih družb

- Združitev
 - Pripojitev $a+b = a$
 - Spojitev $a+b = c$
- Delitev
 - Razdelitev (z ustanovitvijo novih družb ali prevzemom) $a= b+c$
 - Oddelitev (z ustanovitvijo ali prevzemom) $a= a+c$
- Sprememba pravnoorganizacijske oblike
- Prenos premoženja
 - Kapitalske družbe lahko s pogodbo svoje celotno premoženje prenesejo na RS oz. lokalno skupnost, proti nadomestilu družbenikom. Družba s tem preneha.

Statusno preoblikovanje – sprememba pravnoorganizacijske oblike

- s.p. – kapitalska družba
- d.n.o. – s.p.
- d.d. – k.d.d. in obratno
- D.d. – d.o.o. in obratno
- k.d.d. – d.o.o. in obratno
- kapitalska družba – osebna družba in obratno
- d.d. - zadruga in obratno
- zavod – gospodarska družba

Združitev - pripojitve

- Pogodbo o pripojitvi sklenejo uprave družb
- Pisno poročilo uprave o pripojitvi
- Revizija pripojitve
- Pisno poročilo nadzornega sveta
- Soglasje skupščine
- Vpis pripojitve v sodni register
- Varstvo delničarjev in upnikov

Združitev - spojitve

- Namesto pogodbe o pripojitvi skupščine družb, ki se spajajo, potrdijo nov statut in potrdijo nov nadzorni svet
- Smiselna uporaba določb o postopku pripojitve
- Smiselna uporaba določb o ustanovitvi delniške družbe
- ZDRUŽITVE DRUGIH KAPITALSKIH DRUŽB

Delitev z ustanovitvijo novih družb

- Uprava prenosne družbe pripravi delitveni načrt
 - Poročilo uprave o delitvi
 - Revizija delitve
 - Poročilo nadzornega sveta
 - Sklep o soglasju za delitev sprejme skupščina s kvalificirano večino
- Varstvo družbenikov – denarna odpravnina
- Varstvo upnikov
- Vpis v sodni register

Delitev s prevzemom

- Namesto delitvenega načrta sprejmejo uprave pogodbo o delitvi in prevzemu
- Smiselna uporaba določb o delitvi z ustanovitvijo novih družb
- Smiselna uporaba določb o pripojitvi
- ZDRUŽITVE IN DELITVE OSEBNIH DRUŽB

Evropska delniška družba SE

- Ustanovitev
 - Ustanovitelji le pravne osebe, z različnih držav članic
 - Najnižji osnovni kapital je 120.000 eurov
- Nastanek SE
 - Z združitvijo (predlog združitve)
 - Z oblikovanje SE kot družbe hčere (statut)
 - S preoblikovanjem obstoječe delniške družbe v SE
 - Z oblikovanjem holdinške SE (predlog ustanovitve)
 - Že obstoječa SE lahko ustanovi novo SE kot družbo hči
- Organi SE
- Prenos sedeža
- Prenehanje

Gospodarsko interesno združenje

- Gospodarsko interesno združenje je samostojna pravna oseba, ki jo ustanovijo vsaj dve družbi ali podjetnika. Cilj združenja ni ustvarjati lastnega dobička, ampak olajšati in pospeševati pridobitno dejavnost svojih članov, izboljšati in povečati rezultate njihove dejavnosti.
- Za ustanovitev ni potreben ustanovitveni kapital
- Pogodba o ustanovitvi
 - Ime in sedež združenja
 - Cilji in dejavnost združenja
 - Vprašanja povezana z upravljanjem
 - Čas za katerega se ustanavlja
 - Imena oziroma firme članov

Gospodarsko interesno združenje – člani in organi upravljanja

- Je odprta oblika organiziranja in lahko vstopajo tudi novi člani pod pogoji, ki so določeni v pogodbi
- Člani lahko izstopijo ali članstvo preneha zaradi izgube poslovne sposobnosti, stečaja likvidacije
- Člani odgovarjajo za obveznosti GIZ neomejeno subsidiarno, odgovornost med člani pa je neomejeno solidarna
- Skupščina
 - Sestavljajo vsi člani in vsak član ima praviloma en glas
 - Odločitve se praviloma sprejemajo soglasno
- Uprava
 - Je lahko individualna ali kolektivna
 - Član je lahko tudi pravna oseba, če imenuje stalnega predstavnika
 - Odgovornost članov

Gospodarsko interesno združenje in EGIZ

- Revidiranje poslovanja
- Preoblikovanje GIZ v družbo z neomejeno odgovornostjo
- Preoblikovanje gospodarskih družb v GIZ
- EVROPSKO GOSPODARSKO INTERESNO ZDRUŽENJE

Postopek prenehanje gospodarskih družb -LIKVIDACIJA

- Je postopek v katerem dokončamo vsa pravna razmerja, poplačamo upnike in družbenikom razdelimo ostanek premoženje družbe.
 - Sklep o prenehanju in likvidaciji
 - Organi likvidacijskega postopka
 - Dokončanje poslov in prodaja likvidacijske mase
 - Poročilo o poteku likvidacijskega postopka in predlog o razdelitvi premoženja
 - Izbris iz sodnega registra
 - Prenehanje po skrajšanem postopku

Sanacija

- Sanacijo izvedejo družbeniki z vplačilom novega kapitala, ob upoštevanju pravil finančnega poslovanja, pri čemer je zlasti pomembna obveznost zagotavljanja kapitalske ustreznosti družbe.
- Zakon o finančnem poslovanju podjetij še posebej ureja odgovornost organov vodenja in nadzora za finančno poslovanje družbe.

Prisilna poravnava

- Prezadolženo podjetje lahko predlaga svojim upnikom odložitev oz. Zmanjšanje njihovih terjatev, da bi se podjetje lahko reorganiziralo in usposobilo za normalno poslovanje.
- Organi prisilne poravnave
 - Senat treh sodnikov, upravitelj prisilne poravnave in upniški odbor
- Prisilna poravnava je sodni postopek
 - Predlog za uvedbo postopka
 - Začetek postopka in posledice
 - Načrt finančne reorganizacije
 - Sklenitev in potrditev prisilne poravnave
 - Možnost razveljavitve v 6 mesecih

Stečaj

- Je sodni postopek prenehanja gospodarske družbe (dolžnika), ki ni sposoben poravnati svojih obveznosti
- Organi postopka (stečajni senat, stečajni upravitelj, upniški odbor)
- Stečajni postopek in pravne posledice
 - Predlog za uvedbo postopka
 - Sprememba firme
 - Prenos pooblastil na stečajnega upravitelja
 - Oblikovanje stečajne mase
 - Ustavitev izvršb
 - Zapadlost in pobotanje terjatev
 - Ukinitvev dolžnikovih računov
 - Zastaranje terjatev
 - Obresti
 - Prenehanje dela delavcev(odpoved pogodbe, odpravnina)
- Prodaja premoženja, poplačilo upnikov in izbris iz registra

Posebna ureditev statusa nekaterih organizacij – Banka Slovenije

- Je centralna banka RS, je pravna oseba in je upravljavsko in finančno samostojna.
- Je sestavni del Evropskega sistema centralnih bank
- Pristojnosti in naloge
 - Oblikuje in uresničuje denarno politiko
 - Izdaja in daje v promet bankovce in kovance
 - Je odgovorna za likvidnost bančnega sistema
 - Opravlja nadzor nad poslovanjem bank in hranilnic
 - Odpira račune bankam in hranilnicam
 - Sprejema depozite bank in hranilnic
 - Ureja plačilne sisteme
 - Oblikuje svoj informacijski sistem
- Organi
 - Svet banke (9 članov- 5+4)
 - guverner

Posebna ureditev - BANKE

- Banke so delniške družbe, ki opravljajo bančne in druge finančne storitve.
- Ustanovitev
 - Dovoljenje Banke Slovenije
 - Minimalni osnovni kapital – 1.100.000.000
 - Imenske nematerializirane delnice morajo biti vplačane v denarju pred vpisom v register
 - Kvalificirani delež in soglasje BS
- Organi
 - Skupščina
 - Uprava
 - Najmanj 2 člana – soglasje BS
 - Skupno zastopanje
 - Nadzorni svet
 - Osebe, ki ne morejo biti imenovane
 - Poleg pristojnosti po ZGD daje soglasje na predlog poslovne politike, finančni načrt, organizacije sistema notranje kontrole in program dela notranje revizije

Posebna ureditev - Zavarovalnice

- Zavarovalnica se lahko organizira kot delniška družba ali družba za vzajemno zavarovanje
- Zavarovalnica lahko sklepa življenjska ali premoženjska zavarovanja, z zavarovalnimi posli se lahko ukvarjajo le zavarovalnice
- Zavarovalstvo temelji na načelu solidarnosti in zakonu velikih števil

Posebna ureditev- Zavarovalna delniška družba

- Ustanovitev
 - Soglasje agencije za zavarovalni nadzor
 - Najnižji osnovni kapital je 480 milijonov oz. 720 milijonov če zav. sklepa življenjska in nekatera druga premoženjska zavarovanja (avtomobilsko..)
 - Nematerializirane imenske delnice morajo biti vplačane v denarju pred vpisom v register
 - Soglasje za pridobitev kvalificiranega deleža
- Organi
 - Skupščina
 - Nadzorni svet – posebnosti enako kot pri bankah
 - Uprava- posebnosti enako kot pri bankah

Posebna ureditev - Zavarovalnice

- Družba za vzajemno zavarovanje
 - Je posebna oblika zavarovalnice, ki opravlja zavarovalne posle za svoje člane.
- Agencija za zavarovalni nadzor
- Slovensko zavarovalno združenje
 - Je organizirano in deluje kot GIZ
 - Opravlja posle predvidene z mednarodnimi sporazumi o zavarovanju vozil
 - Opravlja naloge skupnega pomena za zav.
 - Upravlja škodni sklad za izplačila škod po neznanih storilcih
 - Spremlja zavarovalne statistične standarde